

Avoimen tiedon ohjelman valmistelu- ja koordinoitiryhmä

Aika	24.2.2014 klo 9-11
Paikka	VM, Mariankatu 9 , nh Tuohi, K1
Osallistujat	Anne Kauhanen-Simanainen, VM pj Mikael Vakkari, VM varapj Taru Rastas, LVM Minna Karvonen, OKM Juha Haataja, OKM Antti Eskola, TEM Jari Jauhiainen, OM Olli-Pekka Rissanen, VM

1 Kokouksen avaus ja asiat

Pj. avasi kokouksen. Hyväksyttiin asialista.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

- Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja
<https://wiki.julkict.fi/julkict/avoin-data/dataportaali/koordinointi-ja-valmisteluryhma/kokouspoytakirjat>

3 Vaikutusanalyysin/selvityksen valmistelu avoimen datan ja tiedon vaikutukset, hyödyt ja riskit

Keskusteltiin avoimen tiedon vaikutusanalyysin toteutuksesta: vaikutusten ulottuvuudet, hyödyt, riskit, mittarit, mahdollinen toteuttava taho.

Keskustelussa tuotiin esiin seuraavia näkökohtia:

- Odotuksia on, että todistettaisiin minkälaisia hyötyjä tietovarantojen avaamisesta saadaan: paljonko uutta liiketoimintaa, mitä säästöjä, mitä hyötyjä datan yhdistelystä ja rikastamisesta.
- Kansainvälinen vertailtavuus olisi hyödyllistä.

- Share PSI 2.0 hankkeen piirissä on kiinnostusta siihen, millaisia vaikutuksia on esim. valtionhallintoon, mitä taloudellisia vaikutuksia ja mitä on seurannut tiettyjen varantojen avaamisesta. Share PSI 2.0 –hankkeen yhteydessä järjestetään 5 workshopia. Suomi voisi esitellä avoimen tiedon vaikutusselvitystä. Hanke tekee yhteenvedon siitä, mitä osallistujamaissa on meneillään.
- Demokratiavaikutusta on vaikeampi arvioida kuin taloudellisia vaikutuksia.
- Open Government Partnership –hankkeen näkökulmasta on kiinnostavaa, parantaako tietovarantojen avaaminen hallinnon avoimuutta vai ovatko vaikutukset välillisiä.
- Toivotaan riittävän konkreettista, mutta analyttistä lähestymistapaa.
- Paikkatiedon näkökulmasta on viime aikoina tuotu esiin myös pelkoja siitä, miten kansainväliset yritykset hyödyntävät tietoja. On tärkeää saada tietoa mm. siitä, missä avointa dataa on hyödynnetty (Suomessa/muulla).
- Tarvitaan tietoa toteutuneesta käytöstä ja tietoa arviointia ja ennakkointia varten, sekä jälkikäteisarviointia että potentiaalisten mahdollisuuksien arviointia, esim. oppimateriaalien liiketoimintapotentiaali.
- Pitäisi saada käsitys siitä, mistä kaikesta on huolehdittava, jotta tiedoista saadaan paras mahdollinen hyöty (esim. data-analytiikka).
- Tähän mennessä tehdyt selvitykset ovat olleet turhan varovaisia sen suhteen, mitä muita toimenpiteitä saadut hyödyt ovat edellyttäneet
- Yhteiskunnallisia vaikutuksia voidaan havainnollistaa esimerkkien ja case-tapausten avulla (esim. onnettomuuksien ehkäisy, jos toimitaan nopeasti kuolemanristeysten esille tuomisessa ja korjaamisessa, korjaa kaupunki- joukkoistamiset, lumiaurausilmoitukset jne.).
- On otettava huomioon, että hyödyt tai riskit voivat kohdistua eri tavoin erikokoisiin yrityksiin. Esim. hinnoittelun keventäminen hyödyttää yleensä enemmän pieniä ja keskisuuria yrityksiä kuin suuria yrityksiä.
- Tarvitaan tietoa siitä, miten avoimesta datasta voidaan saada kansallista kilpailuetua.
- Tulisi saada käsitys kokonaisuudesta, mitä kaikkea ilmiöön liittyvää tahtuu, mitä tehdään ja miten (esimerkkinä kirjastopalvelut).

Pääkysymys on, mikä on tavoite? Pyritäänkö todistamaan hyödyt esim. makrotaloudellisilla laskelmilla Vickeryn (EU-komissio) selvityksen tapaan vai tarkastellaanko sitä, millä tavoin avaamalla mitään yhteiskunnallisia ja taloudellisia hyötyjä voidaan saada? Miten voidaan parantaa seurantamekanismeja, mm. parhaat käytännöt?

Keskustelussa päädyttiin siihen, että makrotaloudellisten vaikutusten selvittäminen ei voi olla yksinomaisten tavoitteena. Voitaasiinko saada näkymä siihen, miten yhteiskunta on muuttumassa digitaalisen tietoympäristön ja toimintatapojen muutosten myötä? Millaisia muutoksia ja vaikutusmekanismeja tietovarantojen avaamiseen ja käyttöön liittyy? Mitä seuraa, kun tehdään jotain? Tulisi ottaa huomioon potentiaali, muutosvoimat ja myös muut kuin julkishallinnon tietovarannot. Esim. datajournalismi on kiinnostava ilmiö median muutoksessa. Keskustelua tulisi käydä myös siitä, mitkä ovat yhteiskunnan kriittiset tietovarannot. Tämän tyyppinen selvitys on kunnianhimoisuudessaan riski, mutta olisi hedelmällisempi tarkastelutapa kuin ainoastaan mekaaniset laskelmat.

Tuleva vaikutusanalyysi voitaisiin palastella esiselvitykseen ja eri aiheisiin kohdistuviin tutkimuksiin. Esiselvitystä tulisi kohdistaa myös mm. lainsäädännön rajoituksiin. Tiedon avaamisen ketjua tulisi tarkastella kokonaisuudessaan. Tarvitaan nopeasti hyödynnettävää analyysia, mutta myös pitkän aikaperspektiivin tarkastelua, aina vuoteen 2030 asti.

Tutkimusta tulisi kanavoida Valtioneuvoston kanslian uuden tutkimussuunnitelman kautta, jossa on jo otettu huomioon tiedon hyödyntämisen teemoja.

Mahdollisia tekijöitä:

- tutkimusryhmä, esim. Aalto-yliopistosta, Turun tulevaisuuden tutkimuskeskuksesta, yhteisrahoitteinen tutkimus
- tutkimuslaitos, esim. ETLA, VTT, VATT
- konsulttiyrityksen kilpailutus

Virittävää tausta-aineistoa:

Tutkimuksia ja selvityksiä:

- Ilmatieteen laitoksen avoimen datan projekti
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/42401>
- Maanmittauslaitokselta on valmistumassa selvitys avaamisen vaikutuksista.
- Ubaldi, B. (2013), "Open Government Data: Towards Empirical Analysis of Open Government Data Initiatives", *OECD Working Papers on Public Governance*, No. 22, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/5k46bj4f03s7-en>
- Review of recent studies on PSI re-use and related market developments, G. Vickery, 2011.
http://www.unic.pt/images/stories/publicacoes6/psi_final_version_for_matted-1.pdf
- Koski Heli: Does Marginal Cost Pricing of Public Sector Information Spur Firm Growth. Keskusteluaiheita No 1260. ETLA; Pricing of Public Sector Information Study, EU:n komissio, lokakuu 2011,
<http://www.etla.fi/julkaisut/dp1260-fi/>
- *Koski, Heli - Kiuru, Pertti - Mäkelä, Jaana - Salokannel, Marjut: Julkinen tieto käyttöön 2012, Keskusteluaiheita nro 1276*,
<http://www.etla.fi/julkaisut/dp1276-fi/>
- Measuring Facebook's economic impact in Europe
<http://www.deloitte.com/assets/dcom-unitedkingdom/local%20assets/documents/industries/tmt/uk-tmt-media-facebook-europe-economic-impact.pdf>
- Tampereen rantaväylän vaikuttavuusarvioinnin raportti
<http://www.tampere.fi/material/attachments/r/6IzFC9BX2/rantavaylankehityshankeidenvaikutusanalyysi150813.pdf>

JulkiICT valmistelee keskustelun pohjalta ehdotusta vaikutusanalyysin toteuttamiseksi.

Todettiin, että kehysvalmistelu ja siihen liittyvä lisäselvitysten hankinta on meneillään.

5 Muut toimenpiteet ja menossa/tulossa olevat hankkeet, katsaus

- Kansallisen dataportaalin betaversio on tuotannossa helmi-maaliskuun vaihteessa ja sen jälkeen vapaasti kommentoitavana. Samalle alustalle jatketaan palvelutietovarannon ja Yhteentoimivuusportaalin uuden version toteutusta. Portaalin tukiprosessiin ja sisällöntuotantoon on kiinnitettävä huomiota.
- JulkICTLabsin puitteissa ovat pilotoinnit meneillään. Niiden jälkeen tehdään arviointi ja päätös jatkamisesta.
- Työryhmän ehdotus JHS suositukseksi avoimen tietoaaineiston käyttöluvasta menee JHS-jaostoon 14.3.
- Vuoden 2014 aikana avataan talousdataa (talousarvioesitykset ja Netra). Selvitetään, miten voidaan edistää kuntien päätöstietojen avaamista.
- LVM on asettanut työryhmän laatimaan Suomen Big Data –strategiaa. Keskusteltiin Big Data –ilmiöstä, jolla on liittymiä mm. avoimeen dataan ja tiedon louhintaan. Big datalle ominaista on isojen reaaliaikaisten datamassojen analysointi kehittyneiden teknologioiden avulla. Toisaalta Big datan yhteydessä puhutaan myös aineistoista, jotka eivät vaadi erityisiä menetelmiä. Keskusteltiin big datan määrittelyn tarpeesta. Toivottiin, että työryhmä pääsisi käsitykseen, mistä tässä on kysymys.
- LVM on käynnistänyt Mydata –selvityksen, jonka laatii Open Knowledge Foundation. Selvitys lähtee yksilökeskeisestä arkkitehtuurista ja tähtää malliskenaarioon muutamien sovellusalueiden pohjalta. Toivottiin, että tarkastelu ei jää liian kapeaksi.
- PSI-direktiivin täytäntöönpanoa valmisteleavan työryhmän asettaminen on meneillään VM:ssä.

6 Vuoden 2014 avoimen tiedon tapahtumat ja tilaisuudet

- Avoimen tieteen ja tutkimuksen hanke (ATT) asetetaan lähiaikoina. Avausseminaari pidetään 19.3.
- Avoimen tiedon messut 15.-16.9.2014. Suunnittelu on meneillään.
- Avoin hallinto ja avoin tieto –kuntakiertueen suunnittelu on meneillään. Kevään kuntatapahtumia on Lahdessa 18.3. ja ruotsinkielinen tapahtuma Pietarsaareissa 5.5. ja 6.5.
- Avoin data ja tietosuoja –tilaisuuden valmistelu on meneillään. ”Ilmoita esteestä” –kysely on tuottanut odotettua vähemmän konkreettisia tapauksia. Kansalaisen omat tiedot (Mydata) –aihe sopii myös tilaisuuden teemoihin.

7 Muita asioita

Rakennerahastojen piirissä ei ole juurikaan ollut avoimen tiedon hankkeita. Avoimen tiedon hankkeiden liittymät rakennepolitiikkaan tulisi nostaa keskusteluun ja ottaa huomioon hankkeiden rahoitusmahdollisuus tätä kautta.